

„Wojenna witryna” – trzecia wystawa pamiątek wojennych – relacja

Uczestnicy wernisażu, który odbył się 20 listopada 2019 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Stanisława Gabryela w Gorlicach mieli niepowtarzalną okazję przenieść się w czasie o sto lat wstecz, do historycznego momentu, kiedy nasze miasto i cała Polska podnosiły się z wojennej pożogi. Zapraszamy do lektury relacji z tego niezwykłego wydarzenia.

„Gdybym miał przygotować listę najważniejszych bitew europejskiej Wielkiej Wojny, to umieściłbym na niej Verdun, Marnę i Gorlice”, tak o znaczeniu operacji gorlickiej mówi Andrzej Chwalba — polski historyk, profesor nauk humanistycznych.

Bitwa pod Gorlicami doprowadziła do przełamania frontu wschodniego, a tym samym zaważyła na powojennych losach Europy środkowej i wschodniej. Pozostawiła trwałe ślady na terenie Gorlic i ziemi gorlickiej. Doszczętnie zniszczone miasto przestało być azylem dla jego mieszkańców, którzy ukryci w piwnicach i ruinach swoich domów przeżywali straszne chwile.

Tragiczne losy miasta i jego mieszkańców, stały się dla gorlickich społeczników impulsem do zachowania dla przyszłych pokoleń pamiątek ocalałych z czasów bitwy. Z inicjatywy Aleksandra Strzelbickiego (starosty gorlickiego), ks. Bronisława Świeykowskiego (wojennego burmistrza Gorlic), Konstantego Laskowskiego (polityka i samorządowca), Józefa Baruta (architekta miejskiego) oraz Jana Benisza, powstał Komitet Urządzenia Wystawy Pamiątek Wojennych. Jego członkowie jesienią 1919 roku, w salach Starostwa Powiatowego w Gorlicach, urządzili pierwszą wystawę upamiętniającą wielką wojnę w Gorlicach.

W 1923 roku powstało Towarzystwo Upiększania Miasta Gorlic i okolicy, które kontynuowało działalność swoich poprzedników, organizując w 1935 roku drugą wystawę pamiątek wojennych.

W dniu 20 listopada 2019 roku — w setną rocznicę pierwszej — Miejska Biblioteka Publiczna w Gorlicach zorganizowała jubileuszową, trzecią wystawę pamiątek wojennych pn. „Wojenna witryna”, której towarzyszy katalog. Uroczystego otwarcia ekspozycji dokonał w imieniu Burmistrza Miasta Gorlice — Rafała Kukli, pan Aleksander Augustyn — kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gorlicach. Uczestnicy tego wyjątkowego wydarzenia z zainteresowaniem oglądali wystawę, na którą złożyła się bardzo duża ilość materiałów i eksponatów pochodzących z prywatnych zbiorów mieszkańców Gorlic i ziemi gorlickiej uzyskanych m.in. dzięki społecznej zbiórce. Obiekty i dokumenty pokazywane na wystawie pochodzą także z kolekcji Jana Benisza (przekazanej w latach 50. XX wieku przez żonę i córkę do Muzeum Regionalnego PTTK w Gorlicach), ze zbiorów Muzeum Regionalnego PTTK im. Ignacego Łukasiewicza w Gorlicach, Muzeum Ziemi Bieckiej w Bieczu, Izby Pamięci Grupy Rekonstrukcji Historycznej Gorlice 1915, Stowarzyszenia Historycznego Bitwa pod Gorlicami 1915, Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Gabryela w Gorlicach, Miejskiego Zespołu Szkół nr 3 w Gorlicach oraz Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu.

O koncepcji wystawy opowiedziała pani Urszula Karasińska, pracownik MBP w Gorlicach, pomysłodawczyni jej zorganizowania: „*Wojenna Witryna* to opowieść o bitwie gorlickiej i odbudowie Gorlic zapisana w dokumentach, fotografiach, militariach i przedmiotach wykonanych ze znalezionych nabożów i łusek na polach bitwy” — mówiła. W myśl idei przewodniej wystawy: „Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią się im płaci” (fragmentu wiersza Wisławy Szymborskiej pt. *Rehabilitacja*), zachęcała przybyłych gości do troski o rodzinne pamiątki — świadectwa minionych dziejów, które warto przekazywać na rzecz zasobów Muzeum Regionalnego PTTK lub MBP w Gorlicach, aby mieć pewność, że przetrwają.

Wydarzeniu towarzyszyła prelekcja i pokaz Grupy Rekonstrukcji Historycznej Gorlice 1915 oraz Stowarzyszenia

---

Historycznego Bitwa pod Gorlicami 1915. Każdy mógł wysłać unikatową korespondencję za pośrednictwem poczty polowej, biuro przepustek wydawało „zezwoenia” i pamiątkowe przepustki na wernisaż, stolik z kartami do gry upamiętniającymi I wojnę światową zachęcał do karcianych pojedynków, a w kuchni polowej serwowano żołnierską grochówkę. Na sali wystawowej przygotowano stoisko multimedialne, na którym można było obejrzyć wizerunki eksponatów oraz posłuchać fragmentów pamiętników Władysława Mruka i Jana Benisza, a także opowieści mieszkańców powiatu gorlickiego dotyczących bitwy.

Przybyli goście chętnie wykonywali pamiątkowe zdjęcia na stoisku historycznym stylizowanym na pierwszą wystawę pamiątek wojennych z 1919 roku.

Serdecznie zapraszamy do zwiedzania tej unikatowej ekspozycji, którą można oglądać w sali Pod Sową do 31 grudnia 2019 roku w godzinach pracy biblioteki. Grupy zorganizowane zapraszamy po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu terminu z pracownikami Czytelni Głównej MBP w Gorlicach (tel. 18 352 19 62). Zachęcamy także do zapoznania się z bibliografią pozycji związanych z bitwą gorlicką, opracowaną na podstawie zbiorów biblioteki, którą znajdziecie Państwo na naszej [stronie](#).

Wydarzenie dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej”, wsparcia finansowego udzieliło Miasto Gorlice.

Fotoreportaż z wydarzenia wykonany przez pana Janusza Fiegę

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej”